

Factsheet Bot

Samenstelling Stichting Geïntegreerde Visserij

Juni 2018

1 Soort

1.1 Naamgeving

Platichthys flesus (Linnaeus, 1758)

NL: Bot, E: European flounder, Fr: Flet d'Europe

1.2 Systematiek/Taxonomie

Bot behoort tot familie van de Schollen (Pleuronectidae); de orde van de platvissen (Pleuronectiformes); de klasse Straalvinnigen (Actinopterygii) en de stam Chordadieren (Chordata)

1.3 Uiterlijke kenmerken, herkenning en determinatie

Bot is een platvis. Als de jonge botjes bijna 1 cm groot zijn worden ze platter en meestal wordt de rechterzijde dan de bovenzijde, met beide ogen. Bij 5% tot 30% komt de linkerzijde boven en dat kan lokaal verschillen. De huid is glad met ruwe knobbeltjes op de zijlijn, de basis van de rug en de anaalvin. De bek is klein waarbij de onderkaak reikt tot de voorrand van het onderste oog. De zijlijn boven de rechter borstvin is licht gebogen of recht.

De bot is sterk verwant aan de schol, met het uiterlijke verschil dat er nauwelijks duidelijke vlekken op de (donkere) bovenzijde van de vis te zien zijn en door de rij knobbeltjes op de zijlijn. De bot heeft ook een dikker lichaam dan de schol en het vlees is fijner van structuur.

In sommige gebieden, zoals de Baltische Zee, komen regelmatig kruisingen voor tussen bot en schol.

2 BIOLOGIE

2.1 Geografische verspreiding, migratie en leefwijze

Van de Noordoostelijke Atlantische Oceaan, de Noordzee, de Oostzee tot de Middellandse zee komt bot voor. Langs de Nederlandse kust en in de estuaria is bot een algemeen voorkomende soort. Het is een vis die vooral in zout en brak water leeft, maar ook op zoet water kan bot overleven. Hij komt nog steeds voor op het IJsselmeer, dat in 1923 afgesloten is. En op de rivieren komt voor; op de Rijn is tot aan Bazel toe bot gevangen.

In Amerika en Canada komt de bot voor als exoot. Hij is meegekomen met ballastwater.

2.2 Levensgeschiedenis/leefwijze (groei, voortplanting en paaiseizoen)

Een bot wordt ongeveer 50 cm. groot; in uitzonderlijke gevallen maximaal 60 cm. en weegt maximaal 14 kg. Bij een lengte van 25 tot 30 cm zijn ze geslachtsrijp. Ze kunnen tot 15 jaar oud worden.

In de paaitijd, van februari tot mei, trekt bot naar zee om zich op een diepte van 20 tot maximaal 50 meter voort te planten. Een vrouwtje produceert tussen de 400.000 tot 2.000.000 eitjes; afhankelijk van haar lengte. Na de paai trekt de bot weer naar ondieper water, naar hun foerageergebieden.

Na ongeveer een week komen de eitjes uit en de larven van ongeveer 3 mm. groot drijven naar het ondiepe kustwater. Als ze ongeveer 1 cm groot zijn transformeren ze in platvissen. De jonge botjes leven in het beschutte kustwater en in estuaria. Sommigen maken gebruik van het getij (Selective Tidal-Stream Transport) om de rivier op te trekken op geleide van zoutgehalte, prooidichtheid en temperatuur.

Botten zijn vooral in de nacht actief. Overdag liggen ze ingegraven in het zand. Ze kunnen zichzelf heel goed camoufleren door de kleur van de ondergrond aan te nemen. Dat maakt ze vrijwel onzichtbaar voor hun prooi, maar ook voor kustbewoners op zoek naar een lekker botje.

Bot kan een pH waarde aan tussen de 7.5 en 8.2 en de temperatuurrange is 5°C tot 25°C. Botten zijn gevoelig voor vervuiling met oestrogenachtige stoffen die voor kunnen komen in bewoonde en geïndustrialiseerde estuariene- en kustgebieden.

2.3 Voedsel en plaats in het ecosysteem

Insectenlarven, garnalen en anders kleine kreeftachtigen, wormen, kleine visjes – bot – zeehond, dolfijn, vogels zoals zeemeeuw, aalscholver en stern, visser

Jonge botten, jonger dan 1 jaar, leven vooral van plankton en insectenlarven. Volwassen botten eten bodemdieren als garnalen, kleine kreeftachtigen, wormen, schelpdieren en kleine visjes.

Kannibalisme komt voor. In de wintermaanden eet en groeit de bot bijna niet.

3 VISSERIJKUNDIGE ASPECTEN

3.1 Beheer/bescherming

Bot is opgenomen in de Visserijwet, met een minimum maat van 20 cm.

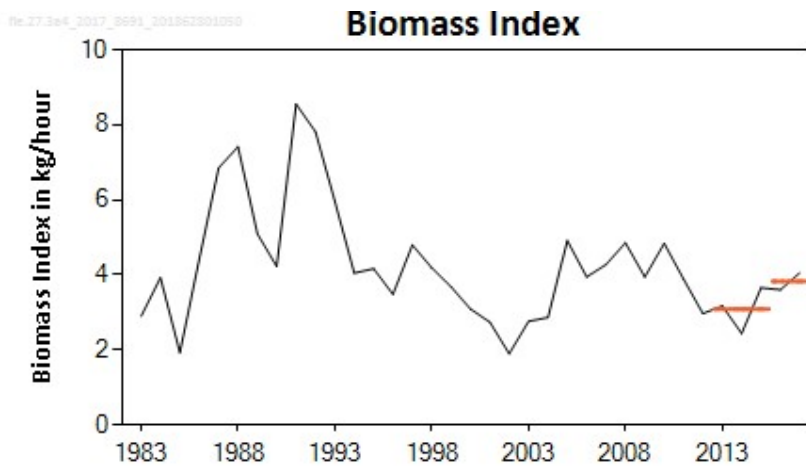
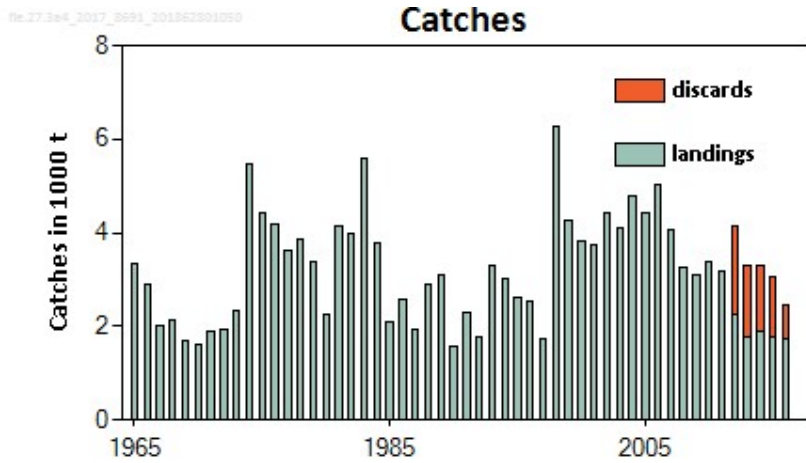
In de jaren 2015, 16 en 17 ligt de visserijdruk onder de MSY (Maximum Sustainable Yield) en is ook lager dan mogelijke referentiepunten bij het voorzorgsprincipe (possible reference points Precautionary approach); blijktend uit het ICES advies voor bot (2017).

3.2 Bestandsomvang

Er zijn geen aanwijzingen dat het bestand onder druk staat.

ICES vangstgegevens:

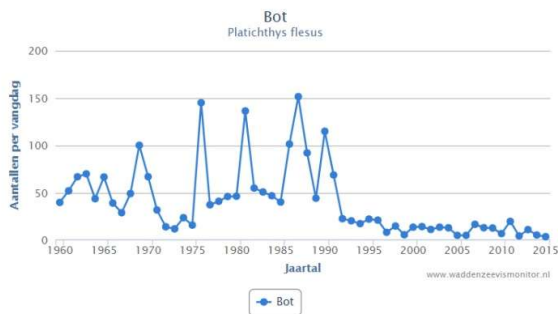
Flounder (*Platichthys flesus*) in Subarea 4 and Division 3.a (North Sea, Skagerrak and Kattegat)

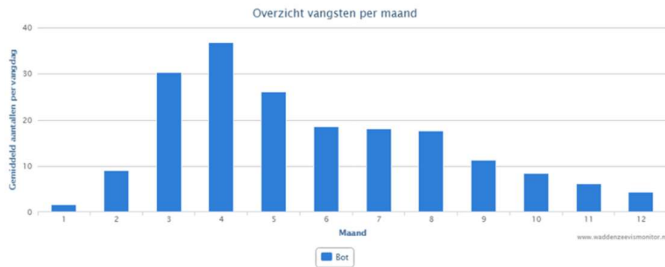

Large effort reductions of about 60% in the beam and otter trawl fisheries, which take a large proportion of the catch, took place in the period 2003–2015 (STECF, 2016)

De monitoringsfuik bij Texel, van het NIOZ, laat de volgende cijfers zien:

Aanwezigheid in de Waddenzee
Aantal botten per vangdag in de afgelopen 50 jaar.

3.3 Vismethoden

Bot wordt commercieel bevestigd, is een doelsoort voor de hengelsport.

De grootste vangsten zijn in de Baltische Zee en de Deense wateren (1999, 11.879 ton, FAO cijfers), voornamelijk aangelegd door Deense (3.528 ton) en Nederlandse (3.159 ton) visserijbedrijven. De meest voorkomende techniek is de bodemtrawl op platvis; met name gericht op tong en schol, waarbij bot als minder marktwaardige vis wordt mee gevangen.

Staanwantsvisserij op zee op tong is vrij selectief met weinig bijvangst van ondermaatse vis of andere soorten. Soms wordt wel maatse schar, bot, of schol meegevangen. Deze bijvangsten zijn verkoopbaar en worden doorgaans aangelegd. Er is incidentele bijvangst van bruinvissen en zeevogels. Deze vismethode heeft geen significante bodemimpact.

Op de Waddenzee vangen garnalenvissers platvis mee. De grote vis kan ontsnappen via de zeeflap. Kleine platvis is nog steeds een probleem. Vissers proberen zoveel mogelijk levend terug te zetten.

Gerichte kustvisserij op bot komt niet op grote schaal voor, maar bestaat wel. Met botfuiken is selectief platvis te vangen. Mits de fuiken niet droogvallen en regelmatig geleegd worden, is de eventuele ondermaatse of ongewenste vis levend los te laten.

Bij de staanwantsvisserij op harder en zeebaars op het Wad kan maatse bot meegevangen worden als doelsoort.

Op het IJsselmeer wordt bot meegevangen in staande snoekbaarsnetten. En er is lokaal een gerichte visserij op bot met zeer wijdmazige netten. Deze bot wordt aangevoerd onder de naam 'Laaksumer bot'. IJsselmeerbot is een populatie die op het zoete water leeft, en bekend staat om zijn goede kwaliteit en smaak. De jonge botjes komen vanaf het wad het zoete water op. Ze kunnen daar wel in leven blijven, maar zich niet voortplanten op zoet water. Hoewel in 2002 is bot slechts 1% van de totale vangst op het IJsselmeer is, is de soort voor een enkele lokale visser en voor de regionale markt wel van belang.

Voor lijnvisserij op bot zijn wormen en weekdieren goed aas.

De lage marktwaarde op de afslag voor bot is een probleem. Dat is ook de reden dat tong en scholvisserij in het verleden veel bot terug overboord zetten. De bij veel vissers omstreken aanlandplicht moet dit tegengaan. Dagverse bot die door staanwantsvissers dichtbij de haven wordt gevangen en lokaal wordt afgezet kan rekenen op een hogere prijs die veel beter past bij de geboden kwaliteit. De vis kan zowel vers als diepgevroren verhandeld worden. En er zijn veel culinaire toepassingen.

4 Bronvermelding

www.ices.dk : Vangstadvis, verspreiding etc

<http://www.iucnredlist.org>

www.fishbase.de

www.fao.org

<http://www.waddenzeevismonitor.nl>

Visserijwet 1963 en Uitvoeringsregeling visserij

De Nederlandse zeevissen, veldgids, uitgave van Sportvisserij Nederland

Wikipedia: Taxonomie

<https://www.goedevis.nl>